ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

# ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

**576Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, 22.2.2023 - 23.2.2023**

## Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ενεργειακή πολιτική και αγορά εργασίας: συνέπειες για την απασχόληση στις περιφέρειες που βρίσκονται σε στάδιο ενεργειακής μετάβασης»

**(γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)**

(2023/C 146/02)

Εισηγήτρια: η κ. **Maria del Carmen BARRERA CHAMORRO**

| | |
|---|---|
| Απόφαση της συνόδου ολομέλειας | 20.1.2022 |
| Νομική βάση | Άρθρο 52 παράγραφος 2 του Εσωτερικού Κανονισμού<br>Γνωμοδότηση πρωτοβουλίας |
| Αρμόδιο τμήμα | Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη |
| Υιοθετήθηκε από το τμήμα | 30.1.2023 |
| Υιοθετήθηκε από την ολομέλεια | 22.2.2023 |
| Σύνοδος ολομέλειας αριθ. | 576 |
| Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές) | 123/43/20 |

1. **Συμπεράσματα και συστάσεις**

1.1 Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) σημειώνει ότι η εντατικοποίηση των δυσμενών επιπτώσεων της κλιματικής έκτακτης ανάγκης, καθώς και η αβεβαιότητα και οι κρίσεις που προκύπτουν από τη νέα γεωπολιτική κατάσταση και την κατάσταση στην αγορά ενέργειας, απαιτούν από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) να επιταχύνει δραστικά τη μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας και να ενισχύσει την ενεργειακή απεξάρτηση της Ευρώπης από αναξιόπιστους προμηθευτές και ασταθή ορυκτά καύσιμα. Ως εκ τούτου, επικροτεί τα σχέδια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τους σκοπούς αυτούς [π.χ. το REPowerEU και την πρόσθετη χρηματοδότησή του μέσω του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ)].

1.2 Η ΕΟΚΕ επισημαίνει επίσης ότι οι περιβαλλοντικοί κίνδυνοι (κλιματική έκτακτη ανάγκη) και οι ενεργειακοί κίνδυνοι (εξάρτηση από ορυκτά καύσιμα) επηρεάζουν με διάφορους τρόπους τις οικονομικές δραστηριότητες και όλα τα σχετικά μέτρα πολιτικής, με μεγάλο αντίκτυπο στις πλέον ευάλωτες περιφέρειες, οικονομικούς κλάδους, εργαζομένους και πληθυσμιακές ομάδες. Για αυτό, η ΕΟΚΕ θεωρεί αναγκαίο να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις περιφέρειες δίκαιης μετάβασης, όπου υπάρχει πιο εντατική σύνδεση μεταξύ της ανάπτυξης του ενεργειακού τομέα και των απαιτήσεων της αγοράς εργασίας και όπου θα χρειαστούν ειδικές δράσεις πολιτικής.

1.3 Από την άποψη αυτή, οι πιο αξιόπιστες μελέτες δείχνουν ότι η επιτυχία της πράσινης μετάβασης εν γένει, και της ενεργειακής μετάβασης ειδικότερα, θα μπορούσε να αυξήσει το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕγχΠ) (ορισμένες μελέτες υπολογίζουν την αύξηση αυτή σε 5,6 % έως το 2050), τα επίπεδα απασχόλησης [η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (ΔΟΕ) και ο Διεθνής Οργανισμός Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (IRENA) εκτιμούν ότι οι θέσεις εργασίας που θα δημιουργηθούν θα είναι τετραπλάσιες σε σχέση με εκείνες που θα χαθούν], καθώς και την ποιότητα της απασχόλησης, δεδομένου ότι θα απαιτούνται υψηλότερα προσόντα. Η φθηνότερη ενέργεια χάρη στην αύξηση των διαθέσιμων ενεργειακών πηγών, ιδίως ανανεώσιμων, οι οποίες προσδιορίζονται βάσει της κατάλληλης πράσινης ταξινόμησης της ΕΕ και επωφελούνται κινήτρων, θα βελτιώσει την πρόσβαση σε αυτές τις υπηρεσίες, αλλά και την παραγωγή, δημιουργώντας περισσότερες θέσεις εργασίας. Οι θέσεις εργασίας που δημιουργούνται στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας είναι γενικά πιο δύσκολο να μετεγκατασταθούν και συνεπώς θα ωφελήσουν πολλές περιφέρειες, ιδίως εκείνες που αντιμετωπίζουν υψηλότερο κίνδυνο αποπληθυσμού. Θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη οι θετικές συνέπειες του εργασιακού περιβάλλοντος στην υγεία.

1.4 Ωστόσο, η ΕΟΚΕ εκφράζει τη μεγάλη ανησυχία της για τις σοβαρές οικονομικές, επαγγελματικές και κοινωνικές επιπτώσεις που προκαλεί η ενεργειακή μετάβαση βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα, οι οποίες επιδεινώνονται από την τρέχουσα κρίση του πολέμου στην Ουκρανία και από την οικονομική κατάσταση (υψηλός πληθωρισμός). Η αύξηση των τιμών της ενέργειας έχει πλήξει τα πλέον ευάλωτα νοικοκυριά, καθώς και πολλές επιχειρήσεις σε ολόκληρη την ΕΕ. Το υψηλό κόστος της ενέργειας αυξάνει τις δαπάνες των επιχειρήσεων και έχει αντίκτυπο στα επίπεδα παραγωγής και απασχόλησής τους, καθώς τις εξαναγκάζει να εφαρμόζουν σχέδια αναδιάρθρωσης. Αυτό δείχνει πως η ενεργειακή πολιτική και οι αλλαγές της είναι σημαντικές για την προσαρμογή και την ισορροπία των παραγόντων της αγοράς εργασίας, τόσο εργαζομένων όσο και εργοδοτών. Συνεπώς είναι αναγκαίο η αγορά ενέργειας να σταθεροποιηθεί πολύ σύντομα και το μέλλον της να αποτελέσει αντικείμενο διαχείρισης μέσω των νέων κανόνων που θα ενσωματώνουν τη διττή πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, την ανθεκτικότητα και την ανταγωνιστικότητα.

1.5 Για να αντιμετωπιστούν ή να μετριαστούν οι επιπτώσεις της ενεργειακής μετάβασης στη σημερινή συγκυρία νέων έκτακτων αναγκών, η ΕΟΚΕ προτείνει τα κράτη μέλη να εξετάσουν κατάλληλους τρόπους προκειμένου να ενταχθούν καλύτερα στα νομικά πλαίσια και τις πολιτικές για το περιβάλλον και την ενέργεια οι πολιτικές της αγοράς εργασίας (βιώσιμα κίνητρα για την ποιοτική απασχόληση ως προστιθέμενη αξία της ενεργειακής μετάβασης· χρηματοδοτικοί πόροι για την κατανομή των δαπανών των διαδικασιών προσωρινής ή οριστικής αναδιάρθρωσης· προγράμματα επαγγελματικής επανειδίκευσης για τη βελτίωση της απασχολησιμότητας σε μια οικονομία απαλλαγμένη από ανθρακούχες εκπομπές κ.λπ.), καθώς και οι πολιτικές κοινωνικής ευημερίας (εγγυήσεις καθολικής πρόσβασης στις υπηρεσίες ενέργειας, παροχή πρόσβασης σε εισόδημα αντικατάστασης, επαρκές ελάχιστο εισόδημα κ.λπ.). Η ένταξη αυτή, στο πλαίσιο των εθνικών μέτρων για την εφαρμογή του σχεδίου δράσης για τον πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, πρέπει να επιτυγχάνεται πάντα μέσω του κοινωνικού διαλόγου και των συλλογικών διαπραγματεύσεων, με την επιφύλαξη της αυτονομίας και της πολυμορφίας των διαφόρων συστημάτων εργασιακών σχέσεων κάθε κράτους.

1.6 Δεδομένου ότι οι προκλήσεις αυτές είναι άκρως περίπλοκες, η ΕΟΚΕ προτείνει να δοθεί προτεραιότητα στις διασυνδέσεις μεταξύ των ζητημάτων της ενεργειακής μετάβασης, των αγορών εργασίας και της περιφερειακής ανάπτυξης, μέσα από μια ανανεωμένη πολιτική συνοχής (οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής). Παρότι η σχέση μεταξύ της ενεργειακής πολιτικής της ΕΕ και της αγοράς εργασίας σε περιφερειακό πλαίσιο είναι σημαντική για όλες τις περιφέρειες της ΕΕ, μια συγκεκριμένη περίπτωση εντοπίζεται στις περιφέρειες δίκαιης μετάβασης, οι οποίες έχουν ισχυρό συμβατικό ενεργειακό υπόβαθρο με αντίκτυπο στις συνδεδεμένες βιομηχανίες. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατάλληλοι δείκτες, όπως εκείνος που αφορά το δυναμικό απασχόλησης της απαλλαγής από τις ανθρακούχες εκπομπές. Προκειμένου να επιτευχθούν αποτελεσματικά οι στόχοι της κλιματικής πολιτικής και της ενεργειακής μετάβασης, η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει την πεποίθησή της ότι απαιτείται αποτελεσματικότερη αξιοποίηση του Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης, λαμβανομένου υπόψη ενός ρυθμού συμβατού με την κατάσταση των μικρών και μεγάλων επιχειρήσεων. Είναι αναγκαίο να υλοποιηθούν υπό αυτούς τους όρους νέες συμπληρωματικές δράσεις σε περιφερειακό επίπεδο, ώστε να διατηρηθούν όσο το δυνατόν περισσότερες θέσεις εργασίας και να εξασφαλιστεί ότι οι νέες θέσεις εργασίας θα είναι καλής ποιότητας, πάντα με πραγματική και αποτελεσματική συμμετοχή του κοινωνικού διαλόγου και των συλλογικών διαπραγματεύσεων, καθώς και των φορέων της κοινωνικής οικονομίας. Η Επιτροπή οφείλει να προωθήσει αυτή τη σημαντικότερη κοινωνική διάσταση. Κάθε μέτρο ή πολιτική που εξετάζεται πρέπει πάντα να διατυπώνεται κατά τρόπο που να σέβεται τα χαρακτηριστικά των εθνικών συστημάτων εργασιακών σχέσεων, καθώς και τους ρόλους, τις αρμοδιότητες και την αυτονομία των κοινωνικών εταίρων.

1.7 Η ΕΟΚΕ ζητά από την Επιτροπή και το Κοινοβούλιο, από τα κράτη μέλη και από τις περιφέρειες της ΕΕ να εξασφαλίσουν τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και λοιπών οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, με πιο καινοτόμο και αποτελεσματικό τρόπο, στον σχεδιασμό και την εφαρμογή των πολιτικών ενεργειακής μετάβασης με υψηλή προστιθέμενη αξία από άποψη απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας, καθώς και στην παρακολούθηση και την αξιολόγησή τους. Οι ανισορροπίες μεταξύ των διαφόρων περιοχών στον τομέα αυτό έχουν επισημανθεί στις σχετικές περιπτωσιολογικές μελέτες και, ως εκ τούτου, καλούνται η Επιτροπή και τα κράτη μέλη να λάβουν μέτρα για τη διευκόλυνση μιας ανάπτυξης πιο ισορροπημένης από γεωγραφική και κοινωνικο-οικονομική άποψη, χάρη στον κοινωνικό διάλογο και τη συμμετοχή της κοινωνικής οικονομίας. Για παράδειγμα, μπορούν να προωθηθούν διαδικασίες διαβούλευσης και, κατά περίπτωση, κοινωνικών συμβολαίων, ώστε να εξασφαλιστεί μια ενεργειακή μετάβαση δίκαιη από οικονομική, εργασιακή και κοινωνική άποψη.

1.8 Η ΕΟΚΕ αποδέχεται την ανάγκη ενίσχυσης των πολιτικών δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων, καθώς και των πολιτικών κοινωνικής αποζημίωσης, κατά την τρέχουσα γεωπολιτική κρίση, δεδομένων των δυσμενών επιπτώσεων στην ανταγωνιστικότητα των μεγάλων επιχειρήσεων και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) της ΕΕ, καθώς και στα πλέον ευάλωτα νοικοκυριά. Μεταξύ άλλων μηχανισμών, ενθαρρύνεται η χρήση του σχεδίου REPowerEU στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ), με στόχο τη σταθεροποίηση των συνθηκών της αγοράς και τη διασφάλιση του καθολικού εφοδιασμού των Ευρωπαίων πολιτών. Αυτή η επιτακτική ανάγκη πρέπει να αντιμετωπιστεί με περισσότερα μέτρα οικονομικών και κοινωνικών επενδύσεων (π.χ. στήριξη για την αντιστάθμιση της αύξησης του επιχειρηματικού κόστους, εγγύηση πόρων για την πρόληψη της ενεργειακής φτώχειας κ.λπ.), χωρίς όμως να μειωθούν οι συμφωνημένοι στόχοι απαλλαγής από τις ανθρακούχες εκπομπές, διότι τυχόν περαιτέρω καθυστερήσεις θα είχαν πιο αρνητικές επιπτώσεις απ' ό,τι η επιτάχυνσή τους σε μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

1.9 Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι τόσο οι μεγάλες επιχειρήσεις όσο και οι ΜΜΕ καλούνται να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην επίτευξη του στόχου της ενεργειακής μετάβασης, με απαιτητικές προϋποθέσεις για την προώθηση βιώσιμης ποιοτικής απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας, καθώς και για τη διασφάλιση της καθολικής πρόσβασης στις ενεργειακές υπηρεσίες (π.χ. με την πρόληψη της ενεργειακής φτώχειας). Ωστόσο, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι μεγαλύτερες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ, η ΕΟΚΕ ζητά να βελτιωθούν, να απλουστευθούν και να γίνουν πιο ευέλικτα τα προγράμματα για την πρόσβαση των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση, χάρη σε υπηρεσίες συνεχούς στήριξης και συνδρομής.

1.10 Η ΕΟΚΕ συνιστά επίσης να ενισχυθεί η συμμετοχή των παραγωγών-καταναλωτών (παθητικών καταναλωτών ενέργειας που μετατρέπονται σε ενεργούς πολίτες ως παραγωγοί ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές) και των πολιτών (ενεργειακές κοινότητες) για την επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης στην Ευρώπη.

1.11 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι τα σχέδια ενεργειακής μετάβασης ανά περιοχή θα πρέπει να συνοδεύονται από κατάλληλα σύμφωνα ή συμφωνίες δίκαιης κοινωνικής συναίνεσης. Βάσει αυτών, η δημιουργία και η διατήρηση ποιοτικής βιώσιμης απασχόλησης και η στήριξη των ανθρώπων θα πρέπει να αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις για τη χάραξη, την εφαρμογή και την αξιολόγηση των προβλεπόμενων μέτρων, συμπεριλαμβανομένων των πόρων που λαμβάνονται για την προώθηση της ενεργειακής μετάβασης.

1.12 Ωστόσο, η υφιστάμενη εμπειρία από τον κοινωνικό διάλογο και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο της ενεργειακής μετάβασης σε επίπεδο μακροπολιτικής δεν είναι θετική. Στις περισσότερες χώρες, η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την ανάπτυξη των πολιτικών που σχετίζονται με τη διττή μετάβαση (ψηφιακή και πράσινη) θεωρείται ανεπαρκής.

## 2. **Ιστορικό και κύρια σημεία**

2.1 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η ΕΕ, ένας από τους κύριους υπεύθυνους για τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου παγκοσμίως, έχει αναλάβει δεσμευτική υποχρέωση για την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050, μια δέσμευση την οποία ανανέωσε κατά την COP 27 (7 και 8 Νοεμβρίου 2022), παρά τις αμφιβολίες άλλων παραγόντων με σημαντικό μερίδιο εκπομπών σε παγκόσμιο επίπεδο. Τονίζει, ωστόσο, ότι η αποτελεσματικότητα των μέτρων που θα ληφθούν για την απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές της ευρωπαϊκής οικονομίας και του ενεργειακού συστήματος της ΕΕ, κατά τα προσεχή έτη, θα εξαρτηθεί όχι μόνο από την επίτευξη αυτού του περιβαλλοντικού στόχου, αλλά και από το κατά πόσον ο μετασχηματισμός θα είναι δίκαιος για όλους, συμβάλλοντας στην προώθηση μιας βιώσιμης και ευημερούσας κοινωνίας, με μια οικονομία σύγχρονη, αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων και ανταγωνιστική, και με υψηλό επίπεδο ποιοτικής απασχόλησης.

2.2 Η ΕΟΚΕ, στη γνωμοδότησή της με θέμα «*Ένα στρατηγικό όραμα για την ενεργειακή μετάβαση ώστε να καταστεί δυνατή η στρατηγική αυτονομία της ΕΕ*» ([1]), αναγνωρίζει τις ευκαιρίες ευημερίας που προσφέρει η διαδικασία απαλλαγής της ενέργειας από τις ανθρακούχες εκπομπές. Ωστόσο, προειδοποιεί επίσης για τους κοινωνικούς και οικονομικούς κινδύνους που απορρέουν από την τρέχουσα ενεργειακή κρίση. Τα συγκυριακά προβλήματα (πόλεμος στην Ουκρανία, κρίση πληθωρισμού κ.λπ.), τα οποία ασκούν πρόσθετες πιέσεις και δυσχεραίνουν την επίτευξη των στόχων απαλλαγής από τις ανθρακούχες εκπομπές, επιδεινώνονται από διαρθρωτικά προβλήματα, όπως η κλιματική αλλαγή, οι δυσμενείς επιπτώσεις της οποίας στην ΕΕ και τις περιφέρειές της γίνονται όλο και περισσότερο ορατές.

2.3 Η ΕΟΚΕ έχει επίγνωση του γεγονότος ότι οι υψηλές τιμές του φυσικού αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας έχουν σοβαρές επιπτώσεις σε όλες τις επιχειρήσεις, καθώς και στα πλέον ευάλωτα νοικοκυριά. Ο πληθωριστικός φαύλος κύκλος οδηγεί στο κλείσιμο βιομηχανικών μονάδων (π.χ. Slovalco στη Σλοβακία), πέραν του ότι πλήττει την ανταγωνιστικότητα πολλών επιχειρήσεων.

2.4 Ομοίως, η ΕΟΚΕ λαμβάνει υπόψη τις εκθέσεις του Eurofound ([2]), σύμφωνα με τις οποίες η ενεργειακή φτώχεια έχει αυξηθεί. Παρότι τα κράτη μέλη έχουν εντείνει σημαντικά τις προσπάθειες για τη θέσπιση κοινωνικών μέτρων για τον μετριασμό των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων των νέων κρίσεων και καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, αυτά αποδεικνύονται ανεπαρκή, καταδεικνύοντας έτσι τη σημασία της ενίσχυσης των κοινωνικών στόχων· όπως υπογραμμίζεται από τον ΕΟΠ, ο σχεδιασμός και η εφαρμογή δεσμών πολιτικών και μέτρων για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής πρέπει να εξετάζουν την κατανομή των κοινωνικών επιπτώσεων και τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να καταστούν δικαιότερες στις περιπτώσεις που είναι αναπόφευκτες (*Διερεύνηση των κοινωνικών προκλήσεων των ενεργειακών πολιτικών χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών στην Ευρώπη*, Οκτώβριος 2021 ([3])).

2.5 Στο πλαίσιο των νέων έκτακτων αναγκών, η ΕΟΚΕ ζητά να διευρυνθούν και να ενταθούν τα ειδικά ενωσιακά και κρατικά μέτρα, ώστε να αντισταθμιστούν οι πλέον επιβλαβείς οικονομικές, κοινωνικές και εργασιακές επιπτώσεις από την επίτευξη φιλόδοξων στόχων για το κλίμα, χωρίς αυτοί να τεθούν υπό αμφισβήτηση. Πιστεύει επίσης ότι τα μέτρα αυτά θα πρέπει να ενταχθούν στις πολιτικές συνοχής. Αυτή η έμφαση στις πολιτικές συνοχής, στο πλαίσιο των πολιτικών της ΕΕ για το κλίμα, έχει ήδη επισημανθεί από την ΕΟΚΕ στη γνωμοδότησή της ECO/579 ([4]), με στόχο να δοθεί έμφαση στα μέτρα που αποσκοπούν στη διευκόλυνση της ικανότητας των επιχειρήσεων να προσαρμόζονται στις απαιτήσεις της ενεργειακής μετάβασης, συμπεριλαμβανομένων της επακόλουθων αναδιαρθρώσεων, καθώς και να προληφθούν καταστάσεις ενεργειακής φτώχειας.

([1]) ΕΕ C 75 της 28.2.2023, σ. 102.
([2]) https://www.eurofound.europa.eu/publications/customised-report/2022/the-cost-of-living-crisis-and-energy-poverty-in-the-eu-social-impact-and-policy-responses-background
([3]) https://www.eea.europa.eu/publications/exploring-the-social-challenges-of
([4]) ΕΕ C 323 της 26.8.2022, σ. 54.

2.6 Σε πιο διαρθρωτικό επίπεδο, η δέσμη μέτρων προσαρμογής στον στόχο του 55 % αποσκοπεί στην αναθεώρηση και την επικαιροποίηση της νομοθεσίας της ΕΕ και τη δρομολόγηση νέων πρωτοβουλιών ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι πολιτικές της ΕΕ θα προσαρμοστούν στους στόχους για το κλίμα που συμφωνήθηκαν από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, όπως υπόσχεται η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και όπως ορίζεται με δεσμευτικό τρόπο στην ευρωπαϊκή νομοθεσία για το κλίμα. **Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι οι πολιτικές για την καταπολέμηση της κλιματικής έκτακτης ανάγκης μπορούν να οδηγήσουν σε σημαντικές αλλαγές στην οικονομία και να προκαλέσουν, βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, κοινωνικές αναταραχές, επηρεάζοντας την απασχόληση και την ευεξία, ιδίως σε ορισμένες περιφέρειες. Επιπλέον, όπως ακριβώς δεν μπορεί να υπάρξει κοινωνική πρόοδος χωρίς σθεναρή οικονομική απόδοση, ομοίως δεν μπορεί να υπάρξει βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη εάν δεν εξασφαλιστεί μια πράσινη και ενεργειακή μετάβαση, που να είναι κοινωνικά και εργασιακά δίκαιη.**

2.7 **Ο αντίκτυπος στις αγορές εργασίας θα είναι πιο έντονος σε ορισμένους κλάδους και περιφέρειες** με βιομηχανίες υψηλής έντασης άνθρακα, που ενδέχεται να κλείσουν. Η ανάγκη επίσπευσης της ενεργειακής μετάβασης πρέπει να συνοδεύεται από έναν «Μηχανισμό Δίκαιης Μετάβασης». Δεδομένου ότι οι θετικές συνέπειες της μετάβασης αυτής δεν θα είναι αυτόματες, η ΕΟΚΕ είναι πεπεισμένη ότι, προκειμένου να εξασφαλιστεί η επιτυχής ενεργειακή μετάβαση, είναι καθοριστικό ν**α σχεδιαστούν και να εφαρμοστούν επενδυτικές πολιτικές χωρίς αποκλεισμούς** (που θα διαμορφώνονται με βάση την προώθηση βιώσιμων αξιοπρεπών θέσεων εργασίας), με τη συμμετοχή της κοινωνίας, συμπεριλαμβανομένης της φωνής των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο, σε κλαδικό επίπεδο, και σε επίπεδο επιχειρήσεων και τοπικών μονάδων.

2.8 Σε αυτά τα αβέβαια και μεταβαλλόμενα σενάρια, η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι τα πλαίσια της Ενεργειακής Ένωσης και της Πράσινης Συμφωνίας είναι ορθά, αλλά **δεν επαρκούν για την εφαρμογή πολιτικών για το κλίμα και την ενέργεια που να διασφαλίζουν την κοινωνική και περιφερειακή συνοχή** μέσω εντατικών **επενδύσεων** στην τεχνολογική καινοτομία, στη δημιουργία βιώσιμης ποιοτικής απασχόλησης, στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου κεφαλαίου και στη δημιουργία περιφερειακού κοινωνικού κεφαλαίου. Η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει τη χρήση ορθών πρακτικών για τον σκοπό αυτό ([5]). Υπενθυμίζει ότι υπάρχουν στρατηγικές, όπως τα σχέδια για την κατασκευή ηλιακών πάρκων σε παλαιά ορυχεία λιγνίτη στην Πορτογαλία και την Ελλάδα ή η άκρως στρατηγική στήριξη των παραγωγών-καταναλωτών στη Λιθουανία. Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει ότι οι εμπειρίες αυτές εξακολουθούν να μην αποτελούν διαδεδομένη ή κυρίαρχη πρακτική.

2.9 Σύμφωνα με έκθεση που εκπονήθηκε κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής Βιομηχανίας, Έρευνας και Ενέργειας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, **το κόστος της έλλειψης φιλοδοξίας σε αυτές τις πολιτικές για τον δίκαιο ενεργειακό μετασχηματισμό στην Ευρώπη εκτιμάται σε 5,6 % του ΑΕγχΠ της ΕΕ το 2050.** Η ΕΟΚΕ συμμερίζεται την άποψη ότι για να αποτραπεί αυτό το κόστος πρέπει να **εξασφαλιστεί το αποτέλεσμα μιας δίκαιης μετάβασης, μεταξύ άλλων και σε όρους απασχόλησης**. Στην έκθεση συνιστώνται και εκτιμώνται ποσοτικά διάφορες δράσεις της ΕΕ για τον σκοπό αυτό ([6]):

— φιλόδοξα επίπεδα χρηματοδότησης της ΕΕ, επιπλέον των πόρων των κρατών μελών για τη στήριξη της καινοτομίας σε τεχνολογίες καθαρής ενέργειας. Η ΕΟΚΕ έχει ήδη τοποθετηθεί υπέρ αυτής της κατεύθυνσης στη γνωμοδότησή της INT/913·

— η ηγετική θέση της ΕΕ παγκοσμίως σε θέματα πολυμερούς συνεργασίας για τον ενεργειακό μετασχηματισμό εκτιμάται ότι θα αποφέρει 94 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως·

— με την αποσαφήνιση της έννοιας των υπεύθυνων ενεργειακών επενδύσεων και με την προώθηση της περιβαλλοντικής και κοινωνικής διακυβέρνησης, ο κανονισμός της ΕΕ για την ταξινόμηση εκτιμάται ότι θα συμβάλει στην αύξηση του ΑΕγχΠ της ΕΕ κατά 39 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως.

2.10 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι όχι μόνο οι μεγάλες επιχειρήσεις, αλλά και οι ΜΜΕ, αποτελούν ουσιαστικό μέρος της λύσης για μια ενωσιακή οικονομία ανταγωνιστική, κλιματικά ουδέτερη, κυκλική και χωρίς αποκλεισμούς. Θα πρέπει να δημιουργηθούν και να διατηρηθούν οι κατάλληλες συνθήκες χρηματοδότησης και στήριξης. Η χρηματοδότηση θα πρέπει να καταστεί πιο προσιτή στις ΜΜΕ, μέσω απλουστευμένων και προσαρμοσμένων διοικητικών διαδικασιών. Η δημιουργία υπηρεσιών στήριξης για τις ΜΜΕ θα διευκολύνει την πραγματική πρόσβαση σε αυτά τα μέτρα και θα προωθήσει τη δημιουργία βιώσιμων επιχειρηματικών οικοσυστημάτων σε όλες τις περιοχές της ΕΕ (επιπέδων NUTS 1, 2 και 3) και όχι μόνο σε εκείνες που χαρακτηρίζονται επί του παρόντος ως περιοχές δίκαιης μετάβασης (περίπου εκατό περιοχές επιπέδου NUTS 3 και 31 περιοχές επιπέδου NUTS 2) ([7]).

2.11 Η ΕΟΚΕ επικροτεί τη σύσταση ενός Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης και ενός Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα ([8]). Ωστόσο, είναι πεπεισμένη ότι τα ταμεία αυτά δεν θα προσφέρουν όλη τη χρηματοδοτική στήριξη που απαιτείται για να αντιμετωπιστούν με κοινωνικά υπεύθυνο τρόπο οι κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις και οι επιπτώσεις στην απασχόληση. Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι μια δίκαιη ενεργειακή μετάβαση δεν αφορά μόνο τη χρηματοδότηση, αλλά περιλαμβάνει και τον στόχο της δημιουργίας ποιοτικών θέσεων εργασίας, της ενίσχυσης της δημοκρατικής συμμετοχής (μεταξύ άλλων και σε επίπεδο επιχειρήσεων), με βάση τον σεβασμό της

([5]) Βλ. ΕΕ C 47 της 11.2.2020, σ. 30 και ΕΕ C 62 της 15.2.2019, σ. 269.
([6]) https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/694222/EPRS_STU(2021)694222_EN.pdf
([7]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/background
([8]) ΕΕ C 152 της 6.4.2022, σ. 158.

αυτονομίας και της πολυμορφίας των εθνικών συστημάτων εργασιακών σχέσεων, καθώς και της διατήρησης και περαιτέρω αύξησης της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων. Η ΕΟΚΕ ζητά τη λήψη ειδικών μέτρων σε όλα τα επίπεδα, συμπεριλαμβανομένης της λειτουργίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, ώστε να αυξηθεί η συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης και των κοινωνικών εταίρων. Θεωρεί επίσης αναγκαίο να απαιτηθούν μηχανισμοί για τον έλεγχο και την αξιολόγηση της ορθής χρήσης των πόρων για τη δίκαιη ενεργειακή μετάβαση, με τους οποίους θα εξακριβώνεται ότι οι επιχειρήσεις που επωφελούνται από αυτή τη δημόσια χρηματοδότηση συμμορφώνονται με τους κοινωνικούς στόχους και τους στόχους απασχόλησης.

2.12 Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή, κατά την αξιολόγηση των εθνικών σχεδίων για την ενέργεια και το κλίμα, καθώς και στα σχέδια δίκαιης μετάβασης ανά περιοχή των κρατών μελών, να μεριμνήσει για την ενίσχυση των κοινωνικών στόχων και των στόχων απασχόλησης, όπως:

— συμπερίληψη ενεργών πολιτικών απασχόλησης, που να διευκολύνουν τη μετάβαση από μια θέση εργασίας σε άλλη, χάρη στην επανειδίκευση και στις εκπαιδευτικές επενδύσεις σε υψηλής ποιότητας πράσινες θέσεις εργασίας·

— στήριξη για άτομα που χάνουν τη δουλειά τους λόγω της απαλλαγής από τις ανθρακούχες εκπομπές, με πόρους προερχόμενους από δικαιούχα κράτη και επιχειρήσεις, ώστε να εξασφαλιστεί ότι η ενεργειακή μετάβαση μπορεί να έχει θετικό ισοζύγιο απασχόλησης·

— ανάπτυξη του περιφερειακού οικονομικού δυναμικού που προέρχεται από τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, καθώς και νέων μορφών συμμετοχής στην ηλεκτροπαραγωγή (π.χ. δημιουργία συνεταιρισμών ιδιοκατανάλωσης, με την ικανότητα δημιουργίας πλεονασμάτων για το κοινωνικό σύνολο· προώθηση της αυτοαπασχόλησης στην παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές κ. λπ.)·

— αποτελεσματική καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας. Η εξασφάλιση της πρόσβασης σε ενεργειακές υπηρεσίες για το σύνολο του πληθυσμού κατοχυρώνεται στον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων (αρχή 20).

Η ΕΟΚΕ θεωρεί απόλυτα αναγκαίο, για την επίτευξη αυτών των φιλόδοξων στόχων, να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη σχεδίων ανά περιοχή για την απασχόληση και την απόκτηση επαγγελματικών δεξιοτήτων για το μέλλον, με την ενεργό συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών, ιδίως δε των κοινωνικών εταίρων.

## 3. **Πλαίσιο και κύρια πορίσματα από διεθνή επιστημονικά στοιχεία σχετικά με τις συνέπειες της δίκαιης ενεργειακής μετάβασης στην απασχόληση**

3.1 Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει ότι η αντικατάσταση των συμβατικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από ορυκτά καύσιμα με ανανεώσιμες πηγές ενέργειας μπορεί να επηρεάσει την απασχόληση με διάφορους τρόπους. Ενδέχεται να δημιουργήσει νέες πράσινες θέσεις εργασίας στον κλάδο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, αλλά επίσης να μετατοπίσει την απασχόληση σε άλλους κλάδους. Πρέπει να ληφθεί υπόψη η δυνητική αύξηση των τιμών της ενέργειας, η οποία έχει τη δυνατότητα να περιορίζει τη ζήτηση εργασίας σε ενεργοβόρους κλάδους και να μειώνει την αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών. Τα στοιχεία επιβεβαιώνουν ότι η ενεργειακή πολιτική υπέρ των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας δημιουργεί, καταστρέφει ή μετατρέπει θέσεις εργασίας στις βιομηχανικές χώρες.

3.2 Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει ότι δεν υπάρχει πλήρης επιστημονική συναίνεση σχετικά με το τελικό ισοζύγιο της ενεργειακής μετάβασης όσον αφορά την απασχόληση. Ορισμένες μελέτες προβάλλουν περιπτώσεις στις οποίες δεν υπήρξε καθαρή αύξηση της απασχόλησης (περίπτωση της Πολωνίας) ή η αύξηση ήταν πολύ περιορισμένη (περίπτωση της Γερμανίας). Ωστόσο, η ΔΟΕ εκτιμά ότι η απαλλαγή της οικονομίας από τις ανθρακούχες εκπομπές θα οδηγήσει σε απώλεια περίπου 6 εκατομμυρίων θέσεων εργασίας, αλλά ότι θα τετραπλασιαστούν οι θέσεις εργασίας που δημιουργούνται, ήτοι από 11 σε 43 εκατομμύρια το 2030 για τις χώρες του IRENA ([9]). Σύμφωνα με όλα τα σενάρια του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας (ΔΟΕ), η απασχόληση στους κλάδους καθαρής ενέργειας θα αυξηθεί, αντισταθμίζοντας την απώλεια θέσεων εργασίας σε κλάδους των ορυκτών καυσίμων. Σύμφωνα με το σενάριο του ουδέτερου ισοζυγίου εκπομπών έως το 2050, 16 εκατομμύρια εργαζόμενοι θα στραφούν σε νέα καθήκοντα, που θα σχετίζονται με την καθαρή ενέργεια. Η έκθεση για την ενέργεια και την απασχόληση στις Ηνωμένες Πολιτείες (USEER) του 2022 ([10]) παρουσιάζει ανάλογες εκτιμήσεις: η απασχόληση στους κλάδους της ενέργειας αυξήθηκε κατά 4 % χάρη στις καθαρές μορφές ενέργειας (η συνολική απασχόληση αυξήθηκε μόνο κατά 2,8 %).

3.3 Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει ορισμένες ανισορροπίες. Οι νέες θέσεις εργασίας στους κλάδους της καθαρής ενέργειας δεν βρίσκονται πάντα στον ίδιο τόπο με τις θέσεις εργασίας που πρόκειται να αντικαταστήσουν, απαιτούν δε νέες δεξιότητες. Ως εκ τούτου, οι εθνικές νομοθεσίες και οι αντίστοιχες ενεργειακές πολιτικές θα πρέπει να επικεντρωθούν στην εξασφάλιση της ανάπτυξης ικανοτήτων, ώστε η μετάβαση να είναι επιτυχής και να αποβεί, κατά το δυνατόν, εις όφελος των περισσοτέρων. Εξάλλου, στη βιομηχανία ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, το ποσοστό των γυναικών στο εργατικό δυναμικό (32 %) είναι υψηλότερο απ' ό,τι σε άλλα τμήματα του ενεργειακού κλάδου, παρότι στον κλάδο της αιολικής ενέργειας ανέρχεται μόλις στο 21 %, γεγονός που δείχνει ότι τα στερεότυπα σχετικά με το φύλο εξακολουθούν να αναπτύσσονται σε αυτόν τον χώρο. Επομένως, η εθνική νομοθεσία και οι πολιτικές εφαρμογής της πρέπει να δίνουν έμφαση στους στόχους της ισότητας των φύλων σε αυτές τις νέες θέσεις εργασίας.

([9]) https://irena.org/-/media/Files/IRENA/Agency/Publication/2019/Jan/IRENA_Gender_perspective_2019.pdf
([10]) https://www.energy.gov/policy/us-energy-employment-jobs-report-useer

3.4 Η ΕΟΚΕ θεωρεί απαραίτητο να αναγνωριστεί ότι η ενεργειακή μετάβαση δεν αποτελεί αποκλειστικά ζήτημα τεχνολογίας και δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων, αλλά και σημαντική παγκόσμια κοινωνική πρόκληση. Ως εκ τούτου, πρέπει να εξασφαλιστεί και να προωθηθεί η συμμετοχή των χρηστών της κοινωνίας των πολιτών και της κοινωνίας των επαγγελματιών της παραγωγής (επιχειρήσεις και εργαζόμενοι, άμεσα και μέσω των αντιπροσώπων τους). Οι κλιματικές παράμετροι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στις κάθε είδους πολιτικές και αποφάσεις. Επιπλέον, η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι οι εν λόγω πολιτικές και αποφάσεις θα πρέπει να σχεδιάζονται μέσω διαδικασιών και, ενδεχομένως, μέσω συμφωνιών κοινωνικής διαβούλευσης μεταξύ των αρχών —σε όλα τα επίπεδα— και των κοινωνικών εταίρων —πάντα με σεβασμό της αυτονομίας και της ποικιλομορφίας των εθνικών συστημάτων εργασιακών σχέσεων—, καθώς και άλλων αντιπροσωπευτικών οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, προκειμένου να οδηγούν σε μια ενεργειακή μετάβαση χωρίς αποκλεισμούς για τους εργαζομένους, τους καταναλωτές και τους πολίτες εν γένει.

3.5 Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει ότι, με βάση την επισκόπηση της επιστημονικής βιβλιογραφίας και την εμπειρία από συγκεκριμένες περιπτώσεις, ορισμένες επιτυχημένες και άλλες ανεπιτυχείς, δεν υπάρχει μία και μόνο προκαθορισμένη πορεία μετασχηματισμού, και ότι ο τρόπος με τον οποίο η ενεργειακή μετάβαση επηρεάζει την απασχόληση και τους χώρους εργασίας εξαρτάται από τις κοινωνικές συνθήκες υπό τις οποίες εισάγονται οι τεχνολογίες και πραγματοποιούνται οι αλλαγές κατά την ενεργειακή μετάβαση. Τα στοιχεία από περιπτωσιολογικές μελέτες σε επίπεδο εταιρείας (π.χ. Renault, Siemens Energy ([11])) δείχνουν ότι, στις περιπτώσεις όπου οι εργαζόμενοι συμμετείχαν στη διαδικασία, η υιοθέτηση των αλλαγών οδήγησε σε θετικά αποτελέσματα (περισσότερη αύξηση των επαγγελματικών δεξιοτήτων, μεγαλύτερη παραγωγικότητα και υψηλότερη ποιότητα προϊόντων).

3.6 Ωστόσο, τα συμπεράσματα σχετικά με τον κοινωνικό διάλογο και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο της ενεργειακής μετάβασης σε επίπεδο μακροπολιτικής δεν είναι θετικά. Στις περισσότερες χώρες, η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την ανάπτυξη των πολιτικών που σχετίζονται με τη διττή μετάβαση (ψηφιακή και πράσινη) θεωρείται ανεπαρκής. Με βάση την εμπειρία ορισμένων χωρών, η αδυναμία αυτή μπορεί να οφείλεται σε δύο κύριες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι κοινωνικοί εταίροι:

— παρότι τα θεσμικά πλαίσια εμφανίζουν αξιοσημείωτη ποικιλία, σε όλα τους παρατηρείται έλλειψη μέτρων για την προώθηση του κοινωνικού διαλόγου και των συλλογικών διαπραγματεύσεων όσον αφορά τη διαμόρφωση των κοινωνικών και εργασιακών δικαιωμάτων που συνδέονται με τη δίκαιη ενεργειακή μετάβαση (π.χ. Ιταλία, Ισπανία, Πολωνία, Γερμανία κ.λπ.)·

— ανεπαρκής ικανότητα των εταίρων να συμμετέχουν δεόντως στις συζητήσεις σχετικά με το μέλλον της εργασίας κατά την ενεργειακή μετάβαση, διατυπώνοντας προτεραιότητες και υλοποιώντας αποτελεσματικά το πρόγραμμά τους. Και τούτο, παρά την ύπαρξη νομοθετικών εμπειριών σε εθνικό επίπεδο, όπως στην Ισπανία σχετικά με την προώθηση «συμφωνιών κοινωνικής συναίνεσης» για μια δίκαιη ενεργειακή μετάβαση (νόμος 7/2021).

## 4. **Γενικές παρατηρήσεις**

4.1 Η ΕΟΚΕ λαμβάνει υπό σημείωση τις αναλύσεις που καταδεικνύουν ότι τόσο οι μηχανισμοί της ΕΕ που αφορούν τις πολιτικές όσο και οι νομικοί της μηχανισμοί ενδέχεται να είναι σημαντικοί για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της ενεργειακής μετάβασης σύμφωνα με μια προοπτική οικονομικά, κοινωνικά και εργασιακά δίκαιη. Ωστόσο, θεωρεί επίσης ότι τα υφιστάμενα μέσα (π.χ. η οδηγία για τα ευρωπαϊκά συμβούλια εργαζομένων ή η οδηγία για τη θέσπιση γενικού πλαισίου ενημέρωσης και διαβούλευσης των εργαζομένων) που εφαρμόζονται σε όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόζονται και να επιβάλλονται αποτελεσματικά. Η ΕΟΚΕ ζητά την ενθάρρυνση και την έγκριση, στα διάφορα κατάλληλα επίπεδα, των πλέον πρόσφορων μεταρρυθμίσεων με στόχο την ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου, καθώς και τη συμπερίληψη των συλλογικών διαπραγματεύσεων σε αυτές τις διαδικασίες δίκαιης ενεργειακής μετάβασης, προκειμένου να ευνοηθεί η επίτευξη θετικού ισοζυγίου όσον αφορά τη δημιουργία βιώσιμων θέσεων εργασίας και την προστασία των εργαζομένων, με παράλληλη διατήρηση επαρκούς οικονομικού και επιχειρηματικού ιστού σε όλα τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες, πάντοτε με σεβασμό της αυτονομίας των κοινωνικών εταίρων.

4.2 Η εμπειρία δείχνει επίσης ότι οι οικονομικές αλλαγές και οι αλλαγές στις δομές της εργασίας που προκύπτουν από την ενεργειακή μετάβαση άλλοτε είναι επιτυχείς και άλλοτε αποτυγχάνουν όσον αφορά τη δίκαιη κοινωνική και εργασιακή μετάβαση, ανάλογα με το αν λαμβάνεται υπόψη κατά πόσον ο όγκος της απασχόλησης ουσιαστικά διατηρείται, με μετατόπιση θέσεων εργασίας από δραστηριότητες μη βιώσιμες λόγω του αποτυπώματος άνθρακα σε άλλες θέσεις εργασίας, βιώσιμες. Η αλληλεπίδραση μεταξύ των πολιτικών για την ενέργεια και των πολιτικών για την απασχόληση έχει επίσης αντίκτυπο στο ευρύτερο περιφερειακό περιβάλλον, καθώς δημιουργεί ευκαιρίες και κινδύνους (π.χ. τιμολόγια που υπόκεινται σε ρύθμιση· αύξηση των τιμών της ενέργειας που υπονομεύει την απασχόληση στη βιομηχανία, όπως στις περιπτώσεις της Γερμανίας και της Ισπανίας). Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι, σύμφωνα με ορισμένες περιφερειακές εμπειρίες, όπως στη λεκάνη εξόρυξης της βόρειας Ισπανίας, οι νέες θέσεις εργασίας που δημιουργούνται από την ενεργειακή μετάβαση είναι σημαντικά λιγότερες και έχουν χαμηλότερους μισθούς από τις προηγούμενες.

4.3 Σε μια πιο σφαιρική αξιολόγηση, η ΕΟΚΕ διαπιστώνει ότι, σύμφωνα με τις πιο αξιόπιστες μελέτες, περίπου 45 % των εργαζομένων στον κλάδο της ενέργειας παγκοσμίως απασχολούνται σε επαγγέλματα υψηλής ειδίκευσης, σε σύγκριση με σχεδόν 25 % στο σύνολο της οικονομίας. Ωστόσο, αυτό δεν αποτελεί παντού επιλογή και η διασφάλιση δίκαιης και ανθρωποκεντρικής μετάβασης για τους οικείους εργαζομένους πρέπει να ενισχυθεί, ώστε να αποφευχθεί το ενδεχόμενο η απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές να οδηγήσει σε καθαρή ανεργία, όπως στην περίπτωση της Πολωνίας.

([11]) https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2022/733972/IPOL_STU(2022)733972_EN.pdf

4.4 Η ΕΟΚΕ είναι πεπεισμένη ότι, όπως προκύπτει και από τις εκθέσεις του IRENA και της ΔΟΕ ([12]), το δυναμικό δημιουργίας βιώσιμης αξιοπρεπούς εργασίας που διαθέτουν οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας αποτελεί σαφή ένδειξη ότι δεν είμαστε αναγκασμένοι να επιλέξουμε μεταξύ περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και δημιουργίας απασχόλησης. Η περιβαλλοντική βιωσιμότητα και η δημιουργία απασχόλησης μπορούν και πρέπει να συμβαδίζουν, χάρη στη δημιουργία των κατάλληλων νομικών, πολιτικών και οικονομικών συνθηκών, απαιτείται δε η δέουσα υποχρέωση λογοδοσίας για όλες τις δικαιούχους πόρων επιχειρήσεις, καθώς και η εξασφάλιση της συμμετοχής στη διαχείριση όλων των ενδιαφερόμενων μερών (αυτοδιοίκηση, κοινωνικοί εταίροι και πολίτες).

## 5. **Ειδικές παρατηρήσεις**

5.1 Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει ότι η ενεργειακή βιομηχανία θα αποκτήσει ολοένα και πιο στρατηγική θέση στην οικονομία, καθώς αποτελεί βασική κινητήρια δύναμη για όλους τους κλάδους. Ωστόσο, στα σημερινά σενάρια κρίσης και αλλαγών, η βιομηχανία αυτή παρουσιάζει διάφορες ανισορροπίες και κινδύνους, που πρέπει να αντιμετωπιστούν με τις κατάλληλες επενδύσεις, με συνεπείς πολιτικές και με νέες δομές διακυβέρνησης, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συμμετοχή της τοπικής οικονομίας, της κοινωνίας των πολιτών και των κοινωνικών εταίρων. Τα σχέδια ενεργειακής μετάβασης ανά περιοχή θα πρέπει να συνοδεύονται από κατάλληλα σύμφωνα ή συμφωνίες δίκαιης κοινωνικής συναίνεσης, βάσει των οποίων η δημιουργία και η διατήρηση ποιοτικής βιώσιμης απασχόλησης και η στήριξη των ανθρώπων θα αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις για τη χάραξη, την εφαρμογή και την αξιολόγηση των προβλεπόμενων μέτρων.

5.2 Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει ότι ένα από τα κύρια συστήματα διακυβέρνησης για την εφαρμογή κοινωνικά δίκαιων μεταβάσεων και την παρακολούθηση της προόδου τους είναι το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο. Η ΕΟΚΕ έχει ήδη δηλώσει ότι η εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων στον κύκλο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, μαζί με την παρακολούθησή του μέσω του κοινωνικού πίνακα αποτελεσμάτων, αποτελεί βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση ([13]). Ωστόσο, εκτιμά ότι θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην αλληλεπίδραση των περιβαλλοντικών πολιτικών με τις πολιτικές για την απασχόληση, ούτως ώστε ο τελικός ισολογισμός να ευνοεί τη δημιουργία ποιοτικών και βιώσιμων θέσεων εργασίας, καθώς και τις εγγυήσεις επαρκούς εισοδήματος για όσους χάνουν τη δουλειά τους και δεν μπορούν να βρουν νέα. Θα πρέπει να ενισχυθεί ο ρόλος των περιφερειών και του κοινωνικού τους κεφαλαίου, η έξυπνη εξειδίκευση και ένα πρόγραμμα για το ανθρώπινο κεφάλαιο.

5.3 Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει ότι απαιτείται να τεθεί σε εφαρμογή το σχετικό κεκτημένο της ΕΕ και των κρατών μελών στον τομέα του εργατικού δικαίου και της κοινωνικής ασφάλισης. Στο ίδιο πνεύμα με όσα έχει ήδη δηλώσει η ΕΟΚΕ στο παρελθόν, με τη διακήρυξη του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων (ο κοινωνικός πυλώνας) στη διάσκεψη κορυφής του Γκέτεμποργκ τον Νοέμβριο του 2017, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Επιτροπή επιβεβαίωσαν εκ νέου τη δέσμευσή τους να εργαστούν για μια πιο δίκαιη και ισότιμη Ευρώπη. Ο πυλώνας θα πρέπει να χρησιμεύει ως πυξίδα για μια ανανεωμένη διαδικασία ανοδικής σύγκλισης με σκοπό την επίτευξη καλύτερων συνθηκών διαβίωσης και εργασίας και την καθοδήγηση μεταρρυθμίσεων στις αγορές εργασίας και στις κοινωνικές πολιτικές ([14]).

5.4 Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει σημαντικές διαφορές στη νομοθεσία που αναπτύσσει το ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα. Για παράδειγμα, σε νομοθεσίες όπως η γαλλική έχει τονιστεί η πτυχή της συμμετοχής των επιχειρήσεων και των εκπροσώπων των εργαζομένων στην αλληλεπίδραση μεταξύ οικολογικής μετάβασης και κοινωνικο-εργασιακών ζητημάτων· σε άλλες, όπως η ιταλική ή η ισπανική, ή ακόμη στη νομοθεσία όλων των περιφερειών δίκαιης μετάβασης των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης, μόλις που υπάρχει αναφορά στα εν λόγω δικαιώματα και υποχρεώσεις. Λόγου χάρη, η ΕΟΚΕ λαμβάνει υπό σημείωση την επιτυχημένη γαλλική εμπειρία (νόμος αριθ. 2021-1104), βάσει της οποίας εισάγεται στον εργατικό κώδικα η έννοια των «προκλήσεων της πράσινης μετάβασης», και προβλέπονται αρμοδιότητες για τις κλαδικές συλλογικές συμβάσεις, συστήματα προορατικής διαχείρισης θέσεων εργασίας και αρμοδιότητες για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που θέτει η πράσινη και η ενεργειακή μετάβαση (άρθρο L 2242-20), καθώς και το δικαίωμα των συνδικαλιστικών οργανώσεων για περιβαλλοντική προειδοποίηση και προειδοποίηση σχετικά με τη δημόσια υγεία (L 4133-L 4133-4). Ως εκ τούτου, πάντοτε σεβόμενη αυστηρά την αυτονομία και την πολυμορφία των διαφόρων ευρωπαϊκών συστημάτων εργασιακών σχέσεων, η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να προωθήσει πρωτοβουλίες για την ανταλλαγή ορθών πρακτικών μεταξύ των διαφόρων κρατών μελών και περιφερειών.

5.5 Η ΕΟΚΕ επιμένει ότι η βασική προϋπόθεση για την επιτυχή μετάβαση έγκειται σε μια προσέγγιση προορατική και χωρίς αποκλεισμούς που θα διασφαλίζει και θα προωθεί συγκεκριμένες πολιτικές για την εργασία και την ευεξία. Ένα σημαντικό χαρακτηριστικό των επιτυχημένων πολιτικών θα πρέπει να είναι η σωστή στοχοθεσία όσον αφορά τις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας, ιδίως μάλιστα, αλλά όχι μόνο, στις περιφέρειες που πλήττονται περισσότερο λόγω της μετάβασης από τα ορυκτά καύσιμα στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ή λόγω της αξιοποίησης των ευκαιριών που προσφέρουν οι πλούσιες σε τέτοιους πόρους περιφέρειες. Το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, παρότι χρήσιμο, έχει τα όριά του που πρέπει να διορθωθούν, και δεν αποτελεί συνολική απάντηση στις προκλήσεις της δίκαιης μετάβασης, αλλά μπορεί να υποστηριχθεί από πρόσθετα μέτρα πολιτικής σε επίπεδο κρατών μελών.

5.6 Προκειμένου να βελτιωθεί η σχέση των περιβαλλοντικών πολιτικών και των πολιτικών ενεργειακής μετάβασης με τις πολιτικές για την αγορά εργασίας και την κοινωνική προστασία, η ΕΟΚΕ ζητά να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στους δείκτες βιώσιμης απασχόλησης που είναι διαθέσιμοι για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή του προβλεπόμενου Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης. Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ο **δείκτης που αφορά το δυναμικό απασχόλησης της απαλλαγής από τις ανθρακούχες εκπομπές**

([12]) https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/—dgreports/—dcomm/—publ/documents/publication/wcms_823807.pdf

([13]) Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα *«Πρόσθετες παρατηρήσεις σχετικά με την Ετήσια έρευνα για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2022»* (ΕΕ C 75 της 28.2.2023, σ. 35).

([14]) Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Αξιοπρεπείς κατώτατοι μισθοί σε ολόκληρη την Ευρώπη» (ΕΕ C 429 της 11.12.2020, σ. 159).

στις διάφορες εδαφικές στατιστικές μονάδες (NUTS). Προκειμένου να συγκεντρωθούν στοιχεία σχετικά με τον αντίκτυπο της νέας ενεργειακής κρίσης στην απασχόληση, η βάση δεδομένων του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου Αναδιάρθρωσης του Ευρωπαϊκού Ιδρύματος για τη Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας (Eurofound) ([15]) διαθέτει σημαντικό αριθμό καταγεγραμμένων εμπειριών.

5.7 Η ΕΟΚΕ ζητά επίσης να επιταχυνθεί και να βελτιωθεί η εφαρμογή του **Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης** ([16]). Η ΕΟΚΕ επικροτεί την κινητοποίηση 55 δισεκατομμυρίων ευρώ έως το 2027 στις περιφέρειες που πλήττονται περισσότερο από την ενεργειακή μετάβαση, ώστε να γίνει πραγματικότητα ο στόχος να μη μείνει κανείς στο περιθώριο, με βάση την αντιστάθμιση των κοινωνικο-οικονομικών επιπτώσεων της μετάβασης σε μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία σύμφωνα με τρεις άξονες: ένα νέο Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (περισσότερα από 25 δισεκατομμύρια ευρώ σε επενδύσεις), το καθεστώς δίκαιης μετάβασης στο πλαίσιο του InvestEU (15 δισεκατομμύρια ευρώ για τον ιδιωτικό τομέα) και τη νέα δανειακή διευκόλυνση του δημόσιου τομέα (θα κινητοποιήσει 18,5 δισεκατομμύρια ευρώ σε δημόσιες επενδύσεις).

5.8 Η ΕΟΚΕ θεωρεί επίσης σκόπιμο, κατά την επισημοποίηση των σχεδίων ενεργειακής μετάβασης ανά περιοχή, να προωθηθούν όχι μόνο οι συμφωνίες μετάβασης (περιφερειακή κοινωνική διαβούλευση), αλλά και οι ορθές πρακτικές ως προς τις συλλογικές διαπραγματεύσεις και τη συμμετοχή των εργαζομένων στην κοινωνικά δίκαιη ενεργειακή μετάβαση. Εν προκειμένω, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η στροφή προς πιο ανανεώσιμες πηγές ενέργειας βελτιώνει την ποιότητα του περιβάλλοντος καθώς μειώνει τις εκπομπές ατμοσφαιρικών ρύπων, γεγονός που είναι επωφελές για την υγεία και την παραγωγικότητα της εργασίας.

5.9 Η ΕΟΚΕ θεωρεί καθοριστικό να διασφαλιστεί ότι η πράσινη διάσταση της Ευρώπης και η ενεργειακή μετάβαση θα δημιουργούν θετικές συνέργειες με τη μετάβαση χωρίς αποκλεισμούς, ώστε να συμβάλλουν στην επιτυχία των επιχειρήσεων, στην αύξηση των ευκαιριών ποιοτικής βιώσιμης απασχόλησης για τους εργαζομένους και στην ευεξία όλων των πολιτών, μέσα σε ένα οικοσύστημα που θα σέβεται την υγεία του πλανήτη.

Βρυξέλλες, 22 Φεβρουαρίου 2023.

*Η Πρόεδρος*
*της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής*
Christa SCHWENG

([15]) https://www.eurofound.europa.eu/observatories/emcc/european-restructuring-monitor
([16]) https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/finance-and-green-deal/just-transition-mechanism_el

*ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ*

Οι ακόλουθες τροπολογίες, οι οποίες έλαβαν τουλάχιστον το ένα τέταρτο των έγκυρων ψήφων, απορρίφθηκαν κατά τη διάρκεια της συζήτησης (άρθρο 74 παράγραφος 3 του Εσωτερικού Κανονισμού):

**ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑ 1**

**SOC/718 — Ενεργειακή πολιτική και αγορά εργασίας**

**Σημείο 2.12**

**Να τροποποιηθεί ως εξής:**

| Γνωμοδότηση του τμήματος | Τροπολογία |
|---|---|
| Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή, κατά την αξιολόγηση των εθνικών σχεδίων για την ενέργεια και το κλίμα, καθώς και στα σχέδια δίκαιης μετάβασης ανά περιοχή των κρατών μελών, να ***μεριμνήσει για*** την ενίσχυση ***των κοινωνικών στόχων και των στόχων*** απασχόλησης, όπως: | Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή, κατά την αξιολόγηση των εθνικών σχεδίων για την ενέργεια και το κλίμα, καθώς και στα σχέδια δίκαιης μετάβασης ανά περιοχή των κρατών μελών, να ***ενθαρρύνει*** την ενίσχυση ***της εστίασης στους κοινωνικούς στόχους και τις πολιτικές και στους στόχους και τις πολιτικές*** απασχόλησης, όπως: |
| — συμπερίληψη ενεργών πολιτικών απασχόλησης, που να διευκολύνουν τη μετάβαση από μια θέση εργασίας σε άλλη, χάρη στην επανειδίκευση και στις εκπαιδευτικές επενδύσεις σε υψηλής ποιότητας πράσινες θέσεις εργασίας· | — συμπερίληψη ενεργών πολιτικών απασχόλησης, που να διευκολύνουν τη μετάβαση από μια θέση εργασίας σε άλλη, χάρη στην επανειδίκευση και στις εκπαιδευτικές επενδύσεις σε υψηλής ποιότητας πράσινες θέσεις εργασίας· |
| — στήριξη για άτομα που χάνουν τη δουλειά τους λόγω της απαλλαγής από τις ανθρακούχες εκπομπές, με πόρους προερχόμενους από δικαιούχα κράτη και επιχειρήσεις, ώστε να εξασφαλιστεί ότι η ενεργειακή μετάβαση μπορεί να έχει θετικό ισοζύγιο απασχόλησης· | — στήριξη για άτομα που χάνουν τη δουλειά τους λόγω της απαλλαγής από τις ανθρακούχες εκπομπές***, με κατάλληλες πολιτικές και μέτρα για την αγορά εργασίας και, όπου απαιτείται από τους εθνικούς κανόνες,*** με πόρους προερχόμενους από δικαιούχα κράτη και επιχειρήσεις, ώστε να εξασφαλιστεί ότι η ενεργειακή μετάβαση μπορεί να έχει θετικό ισοζύγιο απασχόλησης· |
| — ανάπτυξη του περιφερειακού οικονομικού δυναμικού που προέρχεται από τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, καθώς και νέων μορφών συμμετοχής στην ηλεκτροπαραγωγή (π.χ. δημιουργία συνεταιρισμών ιδιοκατανάλωσης, με την ικανότητα δημιουργίας πλεονασμάτων για το κοινωνικό σύνολο· προώθηση της αυτοαπασχόλησης στην παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές κ.λπ.)· | — ανάπτυξη του περιφερειακού οικονομικού δυναμικού που προέρχεται από τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, καθώς και νέων μορφών συμμετοχής στην ηλεκτροπαραγωγή (π.χ. δημιουργία συνεταιρισμών ιδιοκατανάλωσης, με την ικανότητα δημιουργίας πλεονασμάτων για το κοινωνικό σύνολο· προώθηση της αυτοαπασχόλησης στην παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές κ.λπ.)· |
| — αποτελεσματική καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας. Η εξασφάλιση της πρόσβασης σε ενεργειακές υπηρεσίες για το σύνολο του πληθυσμού κατοχυρώνεται στον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων (αρχή 20). | — αποτελεσματική καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας. Η εξασφάλιση της πρόσβασης σε ενεργειακές υπηρεσίες για το σύνολο του πληθυσμού κατοχυρώνεται στον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων (αρχή 20). |
| Η ΕΟΚΕ θεωρεί απόλυτα αναγκαίο, για την επίτευξη αυτών των φιλόδοξων στόχων, να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη σχεδίων ανά περιοχή για την απασχόληση και την απόκτηση επαγγελματικών δεξιοτήτων για το μέλλον, με την ενεργό συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών, ιδίως δε των κοινωνικών εταίρων. | Η ΕΟΚΕ θεωρεί απόλυτα αναγκαίο, για την επίτευξη αυτών των φιλόδοξων στόχων, να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη σχεδίων ανά περιοχή για την απασχόληση και την απόκτηση επαγγελματικών δεξιοτήτων για το μέλλον, με την ενεργό συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών, ιδίως δε των κοινωνικών εταίρων. ***Τα σχέδια αυτά θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις οικονομικές επιπτώσεις του ρυθμού της μετάβασης στις επιχειρήσεις, και ιδιαίτερα στις ΜΜΕ.*** |

**Αιτιολογία**

Η τροπολογία προτείνει να αποσαφηνιστεί η διατύπωση του κειμένου όσον αφορά την ενισχυμένη εστίαση στους κοινωνικούς στόχους και τους στόχους για την απασχόληση, καθώς και να διευκρινιστεί ότι οι πληρωμές από τα ταμεία (όπου απαιτείται από τους εθνικούς κανόνες) δεν επαρκούν από μόνες τους για την επίλυση του ζητήματος της απώλειας θέσεων εργασίας· απαιτούνται πολύ περισσότερα από αυτό (πολιτικές, διοικητικά μέτρα κ.λπ.) για τη στήριξη και την επανένταξη των ανέργων στην αγορά εργασίας.

Τέλος, όπως επισημαίνεται στο σημείο 1.6 της παρούσας γνωμοδότησης, είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη ένας ρυθμός της μετάβασης συμβατός με την κατάσταση των επιχειρήσεων, και ιδιαίτερα των ΜΜΕ.

**Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:**

Ψήφοι υπέρ: 73

Ψήφοι κατά: 78

Αποχές: 8

**ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑ 2**

**SOC/718 — Ενεργειακή πολιτική και αγορά εργασίας**

**Σημείο 5.2**

**Να τροποποιηθεί ως εξής:**

| Γνωμοδότηση του τμήματος | Τροπολογία |
|---|---|
| Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει ότι ένα από τα κύρια συστήματα διακυβέρνησης για την εφαρμογή κοινωνικά δίκαιων μεταβάσεων και την παρακολούθηση της προόδου τους είναι το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο. Η ΕΟΚΕ έχει ήδη δηλώσει ότι η εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων στον κύκλο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, μαζί με την παρακολούθησή του μέσω του κοινωνικού πίνακα αποτελεσμάτων, αποτελεί βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση ([1]). Ωστόσο, εκτιμά ότι θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην αλληλεπίδραση των περιβαλλοντικών πολιτικών με τις πολιτικές για την απασχόληση, ούτως ώστε ο τελικός ισολογισμός να ευνοεί τη δημιουργία ποιοτικών και βιώσιμων θέσεων εργασίας***, καθώς και τις εγγυήσεις επαρκούς εισοδήματος*** για όσους χάνουν τη δουλειά τους και δεν μπορούν να βρουν νέα. Θα πρέπει να ενισχυθεί ο ρόλος των περιφερειών και του κοινωνικού τους κεφαλαίου, η έξυπνη εξειδίκευση και ένα πρόγραμμα για το ανθρώπινο κεφάλαιο.<br><br>([1]) Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Πρόσθετες παρατηρήσεις σχετικά με την Ετήσια έρευνα για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2022» (δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη). | Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει ότι ένα από τα κύρια συστήματα διακυβέρνησης για την εφαρμογή κοινωνικά δίκαιων μεταβάσεων και την παρακολούθηση της προόδου τους είναι το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο. Η ΕΟΚΕ έχει ήδη δηλώσει ότι η εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων στον κύκλο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, μαζί με την παρακολούθησή του μέσω του κοινωνικού πίνακα αποτελεσμάτων, αποτελεί βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση ([1]). Ωστόσο, εκτιμά ότι θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην αλληλεπίδραση των περιβαλλοντικών πολιτικών με τις πολιτικές για την απασχόληση, ούτως ώστε ο τελικός ισολογισμός να ευνοεί τη δημιουργία ποιοτικών και βιώσιμων θέσεων εργασίας***. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης, σύμφωνα με τους εθνικούς τους κανόνες, να παρέχουν και να διασφαλίζουν την πρόσβαση σε επιδόματα ανεργίας ή επαρκές ελάχιστο εισόδημα*** για όσους χάνουν τη δουλειά τους και δεν μπορούν να βρουν νέα. Θα πρέπει να ενισχυθεί ο ρόλος των περιφερειών και του κοινωνικού τους κεφαλαίου, η έξυπνη εξειδίκευση και ένα πρόγραμμα για το ανθρώπινο κεφάλαιο.<br><br>([1]) Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Πρόσθετες παρατηρήσεις σχετικά με την Ετήσια έρευνα για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2022» (δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη). |

**Αιτιολογία**

Καθώς το κείμενο αναφέρεται σε «όσους χάνουν τη δουλειά τους και δεν μπορούν να βρουν νέα», φαντάζει λογικό ο όρος «εισόδημα» να αναφέρεται σε «ελάχιστο εισόδημα». Στην περίπτωση αυτή, η χρησιμοποιούμενη ορολογία θα πρέπει να αντικατοπτρίζει τη διατύπωση που χρησιμοποιείται στο σημείο 1.5 του σχεδίου γνωμοδότησης, ήτοι την «παροχή πρόσβασης σε (…) επαρκές ελάχιστο εισόδημα». Επιπλέον, θα μπορούσε να γίνει αναφορά στα συστήματα επιδομάτων ανεργίας των κρατών μελών.

**Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:**

Ψήφοι υπέρ: 79

Ψήφοι κατά: 98

Αποχές: 8

**ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑ 3**

**SOC/718 — Ενεργειακή πολιτική και αγορά εργασίας**

**Σημείο 1.9**

**Να τροποποιηθεί ως εξής:**

| Γνωμοδότηση του τμήματος | Τροπολογία |
|---|---|
| Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι τόσο οι μεγάλες επιχειρήσεις όσο και οι ΜΜΕ καλούνται να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην επίτευξη του στόχου της ενεργειακής μετάβασης, ***με απαιτητικές προϋποθέσεις για την προώθηση*** βιώσιμης ποιοτικής απασχόλησης ***και*** κοινωνικής προστασίας, καθώς και ***για τη*** διασφάλιση της καθολικής πρόσβασης στις ενεργειακές υπηρεσίες (π.χ. ***με την*** πρόληψη της ενεργειακής φτώχειας). Ωστόσο, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι μεγαλύτερες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ, η ΕΟΚΕ ζητά να βελτιωθούν, να απλουστευθούν και να γίνουν πιο ευέλικτα τα προγράμματα για την πρόσβαση των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση, χάρη σε υπηρεσίες συνεχούς στήριξης και συνδρομής. | Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι τόσο οι μεγάλες επιχειρήσεις όσο και οι ΜΜΕ καλούνται να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην επίτευξη του στόχου της ενεργειακής μετάβασης***, μέσω της προώθησης και της παροχής*** βιώσιμης ποιοτικής απασχόλησης***, συμβάλλοντας έτσι στην παροχή*** κοινωνικής προστασίας, καθώς και μ***έσω του ρόλου που μπορούν να διαδραματίσουν*** στη διασφάλιση της καθολικής πρόσβασης στις ενεργειακές υπηρεσίες ***(π.χ. συμβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο στην*** πρόληψη της ενεργειακής φτώχειας). Ωστόσο, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι μεγαλύτερες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ, η ΕΟΚΕ ζητά να βελτιωθούν, να απλουστευθούν και να γίνουν πιο ευέλικτα τα προγράμματα για την πρόσβαση των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση, χάρη σε υπηρεσίες συνεχούς στήριξης και συνδρομής. |

**Αιτιολογία**

Σκοπός της τροπολογίας είναι η αποσαφήνιση του κειμένου για να εξηγηθεί ο τρόπος με τον οποίο οι εταιρείες και οι ΜΜΕ συμβάλλουν στην παροχή βιώσιμης απασχόλησης και κατ' επέκταση στην παροχή κοινωνικής προστασίας.

**Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:**

Ψήφοι υπέρ: 76

Ψήφοι κατά: 99

Αποχές: 8